

початку відомий суб'єкту в найзагальніших рисах; проходить через стадію внутрішнього мовлення, спираючись на схеми семантичного запису з його асоціативно-потенційними зв'язками; веде до формування глибинних синтаксичних структур, які потім розгортаються у зовнішнє мовлення, що спирається на поверхово-синтаксичні структури.

Філософія, соціальний психоаналіз, модернізм і літературний авангард, дзенська психотехніка і соціолінгвістика демонструють розхитування звичної картини мови, світу, людини у розумінні самосвідомості. Це слугує нівелюванню будь-якої тотальності, яка схильна до правил, які встановлюють дихотомії, які закриті оглядам та змінам. Виготський стверджував, що факти завжди розглядають у світлі певної теорії і, отже не можуть бути відділені від філософії. І той, хто знайде ключ до багатства нових фактів, повинен розкрити філософський факт, а саме – як його відкрили та тлумачили раніше. Мовні практики, що виникають в мові дихотомій – суть розмаїття одного метадискурсу, який філософствує за допомогою тоталізуючих вчень. Ці вчення починають піддаватися сумніву, критиці, іронії, виникають нові культури філософствування, формується плюральний підхід до розуміння самосвідомості, мови та філософії, де ніяка традиція не отримує привілейованого статусу.

Література:

Балмаева С.Д. Аналитическая “философия сознания”: взгляд сквозь призму интеллектуальной биографии Герберта Фейгла//Историко-философский ежегодник’90. – М.: Наука, 1990. – С. 123-143.; Леонтьев А.А. Основы психолингвистики. – М.: Смысл, 1999. - 287 с.; Лурия А.Р. Основы нейропсихологии. – М.: Академия, 2002. – 384 с.; Рикер П. Герменевтика, этика, политика. – М., 1995. – 160 с.

Пантилеенко Е.С.

ФОРМИРОВАНИЕ КАТЕГОРИЙ ПОЛ/ГЕНДЕР

Как известно, к 80-м годам дихотомия пол/гендер постепенно теряла свою первоначальную привлекательность. Известные исследовательницы Адриена Рич, Моник Виттиг, Гейл Рабин трактуют гендер как идеологическую систему, поддерживающую принудительную гетеросексуальность. Этому во многом поспособствовало знаменитое эссе Гейл Рабин «Обмен женщинами» (1975). Применив идеи Маркса и Фрейда в толковании французского психоанализа и структурализма, выпускница Мичиганского университета Г. Рабин предлагает концепцию поло-гендерной системы, трансформирующей биологическую сексуальность в продукты человеческой деятельности. Деление общества на мужчин и женщин служит, прежде всего, экономическим потребностям традиционного общества в концентрации материальной и символической власти в руках старших мужчин. Этому служат гетеросексуальные отношения, закреплённые браком. Используя идеи Леви-Стросса о структурах родства, Гейл Рабин показала, что инструментом соблюдения экзогамии и мира между племенами в патрилинейном обществе является обмен женщинами. Из того, что женщины имеют покупательную стоимость и их можно использовать в торговле между мужчинами, и возник социальный порядок, который мы имеем по сей день. По сути, это мужской гомосоциальный контракт, конструирующий два пола как различные, неравные и при этом комплементарные. Это система власти, направленная на концентрацию материального и символического капитала в руках отцов, то есть старших мужчин, для контроля над молодыми мужчинами и женщинами. Семья является местом власти, охраняющей благосостояние мужчин, а гетеросексуальность есть институт, поддерживающий систему неравенства женщин [1].

Известная писательница Адриенна Рич, основываясь на идеях Г.Рабин, вводит в дебаты о гендере понятие «принудительная гетеросексуальность». Она видит более сильную связь между положением женщин и структурами семьи, материнства как института и нормативным принуждением к единой модели сексуального поведения – то есть с репродуктивной гетеросексуальностью.

Через понятие «политика размещения» Рич выражает важность помещения кого-либо в специфическую ситуацию чьей-либо социальной, этнической, классовой, экономической и сексуальной реальности. Гендер, таким образом, становится комплексной сетью властных отношений, в противовес бинарной модели угнетения, предложенной в более ранних версиях.

Категория пола считается политической категорией, которая утверждает, что общество является гетеросексуальным, продолжает эту идею французенка М. Виттиг. Она не делает различия между полом и гендером. Есть по сути один пол, женский. Быть мужчиной не значит «иметь пол», «иметь пол» есть всегда путь становления частичного и относительного, а мужчины в этой системе учувствуют в форме универсальной личности. Виттиг понимает «пол» как созданный дискурсивно и циркулируемый системой обозначений, угнетающих женщин, геев и лесбиянок. В результате она формулирует политическую задачу – перевернуть целиком дискурс о поле, то есть перевернуть сами правила, устанавливающие «гендер» - или «фиктивный пол» - как сущностный атрибут людей и подобных им предметов. Женщины образуют угнетаемый класс, который может быть уничтожен, и в этом смысл феминизма.

Как считает философ, женщина существует только как понятие, которое стабилизирует и объединяет бинарное и оппозиционное отношение к мужчине, служа укреплению гетеросексуальных отношений. Лесбиянка не имеет пола, она вне категории пола, более того, она ни женщина и не мужчина. Как известно, если женщиной не рождаются, а становятся, то можно стать третьим полом, отказавшись от гетеросексуальных отношений.

Таким образом, эти влиятельные идеологи лесбийского феминизма видели путь свободных женщин в кардинальном отказе от брака. Женщина может утвердить себя как независимый субъект истории, отказавшись от отношений, в которых она есть предмет обмена между мужчинами, объект эксплуатации и их сексуального желания, а также источник присвоения продуктов труда, включая детей [3].

Джоан Скотт трактует гендер как сеть властных отношений. Она не первая связала пол с властью, до этого постмодернизм, прежде всего Фуко, подробно изложил эту точку зрения. Заслуга Скотт в том, что она кардинально обновила и обогатила концептуализацию гендера, предложив взамен и в противовес устаревшей дихотомии пол/гендер комплексное определение.

Исследовательница утверждает, что интересно отметить совпадение появления термина гендер с важным этимологическим переворотом на Западе, ознаменовавшим постнеклассическую науку, переход от научных к литературным парадигмам (перенос акцента с причины на значение) и споры между теми, кто утверждал прозрачность фактов и теми, кто настаивал, что вся реальность конструирует или конструируется. Как определяющий фактор общественных отношений, гендер включает в себя четыре взаимосвязанных элемента:

а) культурно приемлемые символы, пробуждающие множественные представления (Ева и Мария как символы женщины, а также свет и тьма, очищение и загрязнение, невинность и греховность);

б) нормативные понятия, с помощью которых возможна интерпретация символов. Эти понятия выражаются в религиозных, образовательных, научных, правовых и политических учениях и, обычно, имеют форму бинарных противоположностей, однозначно относящихся к мужскому и женскому, мужественному и женственному;

в) понятия политика и отношения их к социальным институтам. Некоторые исследователи склонны признавать гендерные различия только в семье и домашнем хозяйстве. Однако они серьезно проявляются также в экономике, на рынке труда, образовании и политике; г) самоидентификацию личности, то есть процесс личностного осознания принадлежности к тому или иному полу.

Джудит Лорбер інтерпретувала гендер як соціальний інститут. Она, як полагають учені, відноситься до найбільш ортодоксальних ідеологів гендера. Лорбер пише: «Нерівне розподілення влади, власності та престижу між чоловіками та жінками є сьогодні частиною структури сучасного суспільства. Підкорення жінок – це необхідна частина сучасного соціального порядку не тому, що чоловіки, природно, переважають або домінують, (якщо це було б так, вони б не підкорили собі інших чоловіків) і не тому, що жінки народжують, (якщо це було б так, ні одна мати ніколи не могла б бути лідером у своєму суспільстві). Підкорення жінок існує тому, що гендер виробляє групу, яку можна експлуатувати як працівників, сексуальних партнерів, матерів і вихователів на ринку праці та в домашній сфері» [2].

Як відомо, в людині зазвичай передбачається постійне і змінюване відповідно до його компонентів особистості та фізіології. Насправді ж комбінація генів та геніталій, пренатального, підліткового та дорослого гормонального впливу та репродуктивної здатності може відповідати гендерній ідентичності, сексуальній орієнтації, детородному статусу, гендерному дисплею структури особистості, трудової та сімейної ролі. По Лорбер, наслідки гендерного розділення такі: емоційна сексуальна експлуатація жінок, об'єктивізація жінок у культурі та обесцінювання їх ролі світовими релігіями, розгляд жінок як невидимих об'єктів історії, юридичне виправдання чоловічого контролю над жіночим тілом – патріархальний компонент гендерного нерівності – це засоби підкорення. Психологічні інвестиції жінок у своїх дітей, стигматизація чоловічої та жіночої гомосексуальної любові та жіночої сексуальності вписують гендерний порядок у особисті характеристики чоловіка та жінки та їх ідентичність. Прив'язування жінок до дітей та чоловікам емоційно служить чоловічій потребі біологічного успадкування, емоційної підтримки та гетеросексуальних стосунків. Будь то пряме тиснення, як обмежений доступ до контрацепції та абортів, або непрямий, пробуджуючий жіночі якості виховання та турботи та проголошення невіддільності матерів від дітей, в результаті жінки копіюються в структуру гендерного нерівності через «шляхи любові».

Література:

Виттг М. Прямий мислення та інші есе. Переклад з англ. О. Липовської. М., "Ідея-Прес", 2002.- 108 с. ; Лорбер Д., Фарелл С. Принципи гендерного конструювання // Хрестоматія феміністських текстів. Переклади. – СПб.: ДмитрійБуланов, 2000. – С. 187-193; Rich A. Of Woman Born Motherhood as Experience and Institution. London: Virago, 1977 – 312 p.

Паршина А.В.

ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ АГРОНОМІЧНОЇ НАУКИ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Постановка проблеми. Обробіток сільськогосподарських рослин - одна з розвинених форм людської діяльності. Сучасні агроприйоми - це підсумок їх попереднього розвитку. Центральна ознака будь-якої форми практики - характеристика її як такої діяльності, в ході якої створюється зміна об'єкта. Подібна ознака, як загальний і суттєвий, притаманний і агроприйому, але у своєрідній землеробській формі. Змінюючи землеробські об'єкти, агроприйоми та їх системи, створюють ті умови, які потребують рослини, і одночасно породжують ті умови, які часом знищують або знижують результати перших. Наприклад, розпушування створює орний шар зі сприятливою будовою - дрібнокомковато-зернистої структури. Але при надмірному розпушенні знижується і навіть знищується її сприятлива структура.

Дуже часто передовий метод, що дає в одному господарстві великий успіх, перенесений в інше господарство, викликає масу проблем. В агрономічній практиці чимало байдужості до передового досвіду, нововведень. В ході розвитку агрономічної